

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ЕКОНОМІКА
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма «Правове регулювання економіки»

Статус дисципліни обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Завідувач кафедри
економічної теорії та
економічної політики

Машенко

Марина МАЩЕНКО

Харків
2021

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ЕКОНОМІКА
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **08 «Право»**
Спеціальність **081 «Право»**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **«Правове регулювання економік»**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Завідувач кафедри
економічної теорії та
економічної політики
МАЩЕНКО

Марина

**Харків
2021**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри *Економічної теорії та економічної політики*
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Розробники:

Пономаренко О. О., к.е.н., доц. кафедри економічної теорії та економічної політики

Лісна І.Ф., к.е.н, доц. кафедри економічної теорії та економічної політики

Пивавар І. В., к.е.н., доц. кафедри економічної теорії та економічної політики

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Питання, які розглядаються у дисципліні "Економіка", мають важливе значення для майбутнього фахівця, оскільки дозволяють розкрити механізм функціонування економічної системи на основі поєднання макро- і мікроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою й апробованих економічною практикою. Навчальна дисципліна "Економіка" є систематизованим викладенням знань щодо питань економічні відносини у їхній єдності та взаємозв'язку з обмеженими продуктивними силами, політичними, ідеологічними й соціальними інститутами суспільства; а також економічні закони, що управляють суспільним виробництвом на всіх етапах його розвитку.

Актуальність вивчення дисципліни «Економіка» ґрунтується на необхідності ефективного правового регулювання вітчизняної соціально-економічної системи.

Мета навчальної дисципліни:

формування системи теоретичних знань щодо понятійно-категоріального апарату теоретичної економіки; ґрунтовне оволодіння сутністю економічних явищ і процесів; забезпечення базової фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого вивчення циклу економічних дисциплін; глибоке розуміння законів і основних тенденцій економічного розвитку суспільства; розкриття інструментів та механізмів функціонування економічного розвитку на основі його найбільш відомих світових моделей та стратегій.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	6
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Географія	Всі дисципліни професійного та практичного циклу
Історія	
Математика	
Основи економіки	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні проблеми економіки

Тема 1. Економіка, як наука.

1.1. Предмет, суб'єкти та об'єкт економіки. Макроекономіка як складова частина економічної теорії. Економічна система як об'єкт макроекономічного аналізу. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія. Цілі та інструменти макроекономічної політики. Основні макроекономічні проблеми і суперечності. Місце макроекономіки в системі економічних наук.

1.2. Основні проблеми і основні поняття та показники економіки, їх взаємозв'язок. Агреговані макроекономічні показники і функціональні взаємозв'язки між ними. Роль держави у вирішенні основних макроекономічних проблем. Макроекономічна політика та її види. Фіскальна, монетарна, зовнішньоекономічна та соціальна політики. Результативність політики, її залежність від політичних факторів.

1.3. Макроекономічні показники в системі національних рахунків. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний продукт (ВНП). Методи обчислення ВВП. Тіньова економіка. Поняття ВВП, ВНП, їх співвідношення. Вимірювання ВВП та проблеми, що пов'язані з ним. Методи обчислення ВВП.

Тема 2. Макроекономічна модель країни.

2.1. Сутність сукупного попиту та основні фактори, що впливають на динаміку сукупного попиту. Сукупний попит, його відмінність від індивідуального попиту. Структура сукупного попиту. Споживчий попит. Інвестиційний попит. Попит держави.

2.2. Сукупна пропозиція та її динаміка. Короткострокова крива сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової кривої сукупної пропозиції. Довгострокова крива сукупної пропозиції.

2.3. Модель "сукупний попит – сукупна пропозиція" як базова модель економічної рівноваги. Рівноважний рівень цін. Рівноважний обсяг виробництва. Варіанти макроекономічної рівноваги. Ефект храповика.

2.4. Споживання і заощадження. Функція споживання. Споживання як функція доходу кінцевого використання. Функція заощадження. Середня схильність до споживання й заощадження.

2.5. Інвестиції та фактори інвестування. Визначення прибутковості інвестиційних проектів. Інвестиційна функція та її графік. Роль інвестицій в економіці.

Тема 3. Держава і економіка.

3.1. Сутність, цілі, інструменти і види фіскальної політики. Податкова система – основа фінансів: її функції, елементи, шляхи вдосконалення. Податкові надходження як основне джерело доходів держави. Прямі й непрямі податки та їх роль у наповненні бюджету.

3.2. Податково-бюджетний механізм як основний засіб здійснення фіскальної політики. Концепції збалансування державного бюджету. Вплив фіскальної політики та циклічних коливань, на державний бюджет. Бюджетний дефіцит: причини виникнення й економічні наслідки. Державне бюджетне обмеження. Циклічний та структурний дефіцити бюджету. Джерела дефіцитного фінансування. Емісійне й боргове фінансування бюджетного дефіциту.

3.3. Державний борг: причини, структура, наслідки. Економічні наслідки державного боргу. Ефект витіснення державою приватних інвестицій і тягар боргу для майбутніх поколінь. Методи управління державним боргом. Рефінансування. Реструктуризація. Боргові свопи. Списання боргу. Державний борг України та можливості його погашення. Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса і грошова база. Поняття ліквідності. Коефіцієнт монетизації. Попит на гроші й фактори, що його визначають. Модель попиту на гроші Баумоля -Тобіна.

3.4. Монетарна політика. Механізм функціонування грошового ринку. Грошова пропозиція та способи її вимірювання. Грошова маса

3.5. Економічна динаміка. Сутність економічного зростання. Передумови й характерні риси сучасного економічного зростання. Джерела економічного зростання. Методи обчислення джерел економічного зростання. Науково-технічний прогрес. Джерела зростання економіки України. Темпи економічного зростання. Фактори, які стримують економічне зростання. Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку. Особливості економічного зростання в Україні.

Тема 4. Макроекономічна нестабільність: цикли ділової активності, безробіття, інфляція.

4.1. Ринок праці. Зайнятість і безробіття. Соціально-економічний зміст зайнятості і безробіття. Зайнятість і відтворення в перехідній економіці. Класифікація населення за системою МОП. Попит і пропонування на ринку праці. Рівноважне безробіття. Види, показники та наслідки безробіття. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Теорія гнучкого ринку праці. Економічні та соціальні наслідки безробіття. Закон і крива Оукена.

4.2. Державне регулювання зайнятості. Політика попиту та політика пропозиції у регулюванні ринку праці: переваги й ефективність. Соціальний захист безробітних. Макроекономічні засади політики зайнятості. Причини безробіття серед молоді. Особливості ринку праці та стан безробіття в Україні. Зайнятість населення у сфері туризму: досвід зарубіжних країн та уроки для України.

4.3. Інфляція: сутність, причини, основні види. Кейнсіанська та монетарна концепції щодо причин інфляції. Темп інфляції та методи його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Очікувана та неочікувана інфляція за теоріями адаптивних та раціональних очікувань. Види інфляції за джерелами виникнення: інфляція попиту, інфляція витрат та їх графічна інтерпретація. Соціально-економічні наслідки передбачуваної та непередбачуваної інфляції. Взаємозв'язок безробіття та інфляції. Крива Філіпса у коротко- та довгостроковому періоді. Стагфляція.

4.4. Макроекономічна політика у відкритій економіці. Механізм зовнішньоекономічної політики. Інструменти зовнішньоторговельної політики. Іноземне інвестування. Порівняльна та абсолютна перевага. Платіжний баланс: його сутність та основні складові. Типові компоненти платіжного балансу. Класифікація статей платіжного балансу та їх взаємозв'язок. Платіжний баланс України. Валютний курс. Реальний і номінальний валютні курси. Вплив інфляції на номінальний валютний курс. Види валютних курсів. Попит та пропозиція валюти. Міжнародні системи валютних курсів.

Змістовий модуль 2. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні.

Тема 5. Теорія поведінки споживача

5.1. Еволюція та сучасний зміст мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Нормативна і позитивна мікроекономіка. Основні принципи і методи вивчення мікроекономічних явищ і процесів. Сучасний інструментарій мікроекономічного аналізу. Взаємозв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами.

5.2. Корисність. Криві байдужості: сутність, особливості побудови та взаємозв'язок із корисністю товару. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності. Закон спадної граничної корисності економічного блага. Процес споживання та динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Уподобання споживача. Побудова кривих байдужості. Карта кривих байдужості. Властивості кривих байдужості. Окремі випадки кривих байдужості. Поняття взаємозамінних благ, взаємодоповнюючих благ, нейтральних благ, благ із від'ємною корисністю.

5.3. Реакція споживача на зміну цін товарів. Крива "ціна-споживання". Побудова кривої індивідуального попиту споживача. Поняття звичайних товарів і товарів Гіффена.

5.4. Ефект заміни та ефект доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності. Вплив ефектів за Слуцьким та за Хіксом. Рівняння Слуцького. Взаємодія ефектів заміни та доходу. Прийняття рішень у ситуаціях із ризиком. Невизначеність та економічний ризик. Умови схильності та неохочості споживача до ризику.

Тема 6. Теорія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага.

6.1. Попит та основні фактори, що впливають на динаміку попиту. Ринковий попит як сума індивідуальних попитів (означення, побудова графіків). Зміна попиту та зміна обсягу попиту, фактори зміни (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз).

6.2. Пропозиція та основні фактори, що впливають на динаміку пропозиції. Ринкова пропозиція. Зміна пропозиції та зміна обсягу пропозиції, фактори зміни (економічний, алгебраїчний, графічний аналіз). Взаємодія попиту та пропозиції.

6.3. Ринкова рівновага. Ринкова ціна та ціна рівноваги, обсяг рівноваги. Механізм встановлення ринкової рівноваги (павутиноподібна модель). Вплив зміни попиту та пропозиції на рівновагу, взаємодія змін попиту та пропозиції. Виграш споживача та виробника. Практичне застосування аналізу рівноваги: встановлення мінімуму заробітної плати, межі цін, податки, квоти та тарифи, державний та приватний сектор.

6.4. Еластичність попиту. Поняття "еластичності" для загального випадку. Концепція еластичності взаємопов'язаних показників. Основні властивості еластичності. Чинники цінової еластичності, особливості їх впливу.

6.5. Еластичність пропозиції. Фактори впливу на еластичність пропозиції. Еластичність пропозиції за власною ціною блага, еластичність пропозиції за цінами факторів виробництва. Еластичність туристичного попиту і пропозиції.

Тема 7. Виробництво продукції та витрати.

7.1. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин: мотивація поведінки, економічна організація та основні види вибору. Фактори виробництва та їх класифікація. Економічні періоди функціонування фірми та множина можливих комбінацій ресурсів. Миттєвий, коротко- та довгостроковий періоди функціонування підприємства. Мотивація поведінки фірми. Мотивація поведінки туристичного підприємства.

7.2. Виробнича функція з однією змінною. Закон спадної продуктивності змінного фактора виробництва. Поняття та параметри виробничої функції. Виробнича функція як економічна модель технології, способи побудови виробничої функції (табличний, алгебраїчний, графічний). Основні властивості виробничих функцій.

7.3. Поняття і види витрат. Витрати виробництва у короткотерміновому та довготерміновому періоді. Концепції витрат виробництва. Економічний та бухгалтерський підходи до визначення витрат. Альтернативні витрати. Явні та неявні; внутрішні та зовнішні витрати.

7.4. Сутність і види прибутку. Сутність прибутку. Функції прибутку. Теорії прибутку. Основні напрями використання прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток. Правило мінімізації витрат за умови заданого обсягу виробництва. Правило максимізації прибутку. Загальний, середній і граничний дохід. Сутність і вимірювання прибутку підприємства. Показники діяльності сучасних підприємств.

Тема 8. Теорія ринкових структур. Монопольна влада та її вимірювання.

8.1. Ринок досконалої конкуренції. Модель досконалої конкуренції та її характерні ознаки. Умови виникнення досконалої конкуренції. Характерні риси ринку досконалої конкуренції. Переваги і недоліки ринку досконалої конкуренції. Досконало конкурентна фірма та умови її функціонування.

8.2. Рівновага конкурентної фірми у короткостроковому та довгостроковому періоді. Типи поведінки фірми в умовах досконалої конкуренції: максимізація прибутку, мінімізація витрат, припинення виробництва (графічно).

8.3. Монопольний ринок. Модель чистої монополії та її характерні ознаки. Характерні ознаки недосконалої конкуренції. Визначення монополії. Природні, економічні, адміністративні та правові бар'єри монопольного ринку. Різновиди монополій: відкриті, закриті, природні. Двостороння монополія. Монопсонія. Диверсифікація виробництва. Монопольна влада. Джерела монопольної влади. Показники монопольної влади.

8.4. Особливості монопольного ціноутворення у коротко- та довгостроковому періодах. Монопольна ціна. Визначення монополістом ціни та обсягу виробництва (графічна, та алгебраїчна інтерпретація). 8.5. Ринок монополістичної конкуренції. Модель ринку монополістичної конкуренції та її характерні ознаки. Умови виникнення монополістичної конкуренції. Ознаки монополістичної конкуренції. Механізм монополістичної конкуренції.

8.5. Ціноутворення і визначення обсягів виробництва в умовах монополістичної конкуренції у коротко- та довгостроковому періодах. Максимізація прибутку. Короткотермінова та довготермінова рівновага фірми (графічна інтерпретація).

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці 1. «Рейтинг-план навчальної дисципліни «Економіки».

Методи навчання та викладання

При викладанні навчальної дисципліни доцільно використовувати: пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу; евристичний метод; дослідницький метод.

Для активізації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів застосовуються: проблемні лекції (т.8), дискусії (т.1-8), бесіди (т. 2-8), презентації (т.1-8), моделювання професійних ситуацій (т.7), кейс-стаді (т. 4), дебати (т. 2-8), індивідуальна дослідницька робота (т. 2, 3, 6, 7), мозкові штурми (т. 8).

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Система оцінювання сформованих компетентностей у слухачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у слухачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, занять і самостійних завдань та оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє слухачу здавати іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання слухача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумкова оцінка з дисципліни обчислюється з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю, який передбачає накопичувальна система (максимальна кількість – 60 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 35 балів). Результат семестрового іспиту оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів). Результат проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності». Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, що наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС».

Поточний контроль за цією дисципліною проводиться у таких формах та за максимальною кількістю балів:

- активна участь в обговоренні питань теми – 16 балів;
- поточні контрольні роботи – 14 балів;
- перевірка домашніх завдань – 16 балів.

Модульний контроль з цієї дисципліни проводиться у формі колоквиуму. Максимальна кількість балів, яку можливо отримати, складає 14 балів.

Загальний бал складається з накопичених балів за всі завдання, які округляються до цілого числа за математичними правилами.

Екзаменаційний білет з навчальної дисципліни «Економіка» включає п'ять завдань практичної спрямованості різного рівня складності, а саме: одне стереотипне завдання, три діагностичних та одне евристичне завдання.

Кожне завдання передбачає володіння студентом у визначеній ступені практичними, теоретичними, аналітичними та науковими компетентностями.

Завдання 1 (стереотипне) – 6 балів.

Показав отримані теоретичні знання з визначеної теми, може їх використати при вирішенні практичних завдань

Завдання 2 (діагностичне) - 8 балів

Показав отримані теоретичні знання з визначеної теми, може їх використати при вирішенні практичних завдань. Показав здібності аналізу економічних процесів та може робити висновки як теоретичного, так і практичного характеру.

Завдання 3 (евристичне) – 9 балів

Володіє теоретичними та практичними навичками аналізу та узагальнення економічних процесів, може пов'язувати теоретичні положення з практичними проблемами сучасності, визначати напрямки вдосконалення процесів та вирішення проблем.

Завдання 4 (діагностичне) – 9 балів

Показав отримані теоретичні знання з визначеної теми, може їх використати при вирішенні практичних завдань. Показав аналітичні компетентності: здібності до аналізу економічних процесів та висновків як теоретичного, так і практичного характеру. Може робити узагальнення з їх обґрунтуванням. Може пристосувати теоретичні положення до практичних проблем сучасності

Завдання 5 (діагностичне) - 8 балів

Показав отримані теоретичні знання з визначеної теми, може їх використати при вирішенні практичних завдань. Показав здібності аналізу економічних процесів та може робити висновки як теоретичного, так і практичного характеру.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни»

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Економіка, як наука	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Предмет, суб'єкти та об'єкт економіки 2. Основні проблеми і основні поняття та показники економіки, їх взаємозв'язок. 3. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.		
	Практичне заняття	Опанування аналізу національної економіки.	Активна участь в обговоренні питань теми.	2
			Перевірка домашніх завдань.	3
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Характеристика суб'єктів національних ринків.			
Тема 2. Макроекономічна модель країни.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Сутність сукупного попиту та основні фактори, що впливають на динаміку сукупного попиту. 2. Сукупна пропозиція та її динаміка. 3. Модель "сукупний попит – сукупна пропозиція" як базова модель економічної рівноваги..		
	Практичне заняття	Бесіда «Споживання і заощадження». Дебати «Мультиплікативні ефекти на товарному ринку, їх економічний зміст». Дискусія «Інвестиції та фактори інвестування».	Активна участь в обговоренні питань теми.	2
			Поточна контрольна робота	4
			Перевірка домашніх завдань.	2
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Аналіз тенденцій. Роль інвестицій в економіці. Навести приклади.			
Тема 3. Держава і економіка.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Сутність, цілі, інструменти і види фіскальної політики. 2. Податково-бюджетний механізм як основний засіб здійснення фіскальної політики..3. Державний борг: причини, структура, наслідки.		
	Практичне заняття	Бесіда ««Монетарна політика». Дебати «Економічна динаміка». Дискусії «Фактори, які стримують економічне зростання».	Активна участь в обговоренні питань теми.	2
Поточна контрольна робота.			4	

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Економічне зростання та економічний розвиток. Державне регулювання економічного зростання. Показники рівня економічного розвитку. Особливості економічного зростання в Україні.		
Тема 4. Макроекономічна нестабільність: цикли ділової активності, безробіття, інфляція.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Ринок праці. Зайнятість і безробіття. 2. Державне регулювання зайнятості. 3. Інфляція: сутність, причини, основні види.		
	Практичне заняття	Дискусія «Макроекономічна політика у відкритій економіці». Дебати «Платіжний баланс: його сутність та основні складові». Бесіда «Вплив інфляції на номінальний валютний курс» Кейс-стаді «Міжнародні системи валютних курсів»	Активна участь в обговоренні питань теми.	2
			Перевірка домашніх завдань.	2
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Динаміка виробництва продукції галузей сільського господарства. Методи обчислення зміни обсягів продукції сільського господарства під впливом зміни продуктивності праці та чисельності працівників.			
Тема 5. Теорія поведінки споживача	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Еволюція та сучасний зміст мікроекономіки. 2. Корисність. Криві байдужості: сутність, особливості побудови та взаємозв'язок із корисністю товару. 3. Реакція споживача на зміну цін товарів.		
	Практичне заняття	Бесіда «Ефект заміни та ефект доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності». Дебати «Умови схильності та несхильності споживача до ризику».	Колоквіум	7
			Перевірка домашніх завдань.	2
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Прийняття рішень у ситуаціях із ризиком. Невизначеність та економічний ризик.			
Тема 6. Теорія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Попит та основні фактори, що впливають на динаміку попиту. 2. Пропозиція та основні фактори, що впливають на динаміку пропозиції. 3. Ринкова рівновага.		
	Практичне заняття	Дискусія «Еластичність попиту». Бесіда «Еластичність пропозиції». Дебати «Еластичність пропозиції за власною ціною блага, еластичність пропозиції за цінами факторів виробництва».	Активна участь в обговоренні питань теми.	2
			Поточна контрольна робота	3
Перевірка домашніх завдань			2	

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Концепція еластичності взаємопов'язаних показників.		
Тема 7. Виробництво продукції та витрати.	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин: мотивація поведінки, економічна організація та основні види вибору 2. Виробнича функція з однією змінною. 3. Поняття і види витрат.		
	Практичне заняття	Дискусії «Концепції витрат виробництва».Бесіда «Явні та неявні; внутрішні та зовнішні витрати». Моделювання професійних ситуацій: «Показники діяльності сучасних підприємств».	Активна участь в обговоренні питань теми.	3
			Поточна контрольна робота	3
			Перевірка домашніх завдань	2
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Сутність і вимірювання прибутку підприємства. Показники діяльності сучасних підприємств.			
Тема 8. Теорія ринкових структур. Монопольна влада та її вимірювання	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Ринок досконалої конкуренції. 2. Рівновага конкурентної фірми у короткостроковому та довгостроковому періоді. 3. Монопольний ринок.		
	Практичне заняття	Бесіда «Особливості монопольного ціноутворення у коротко- та довгостроковому періодах». Дебати «Монопольна ціна». Мозковий штурм «Умови виникнення монополістичної конкуренції».	Активна участь в обговоренні питань теми.	3
			Перевірка домашніх завдань Колоквіум	3
				7
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Ціноутворення і визначення обсягів виробництва в умовах монополістичної конкуренції у коротко- та довгостроковому періодах.			
			Разом	60
			Іспит	40
			Разом по курсу	100

Рекомендована література

Основна

1. Макроекономіка. Мультимедійний навчальний посібник / Бріль М.С., Кліменко О.М., Мащенко М.А., Пивавар І.В., Степаненко Н.О., Шифріна Н.І. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 705 с.
2. Мікроекономіка : навч.-практ. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / І. М. Колесніченко, А. В. Литвиненко та інші – Харків : ХНЕУ, 2013. – 335 с.

3. Уманців Ю. М., Сонько Ю. А., Лазебна І. В. Макроекономічний аналіз : навч. посіб. / Ю. М. Уманців, Ю. А. Сонько, І. В. Лазебна.– Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 424 с.

Додаткова

4. Клименко Е. Н. Макроэкономика: учебное пособие для самостоятельного изучения дисциплины для иностранных студентов всех направлений подготовки / Е. Н. Клименко, О. Н. Крюкова, М. С. Бриль. – Харьков : Изд. ХНЕУ им. С. Кузнеця, 2015. – 220 с.

5. Бриль М.С. Макроекономічний аналіз: навчальний посібник для студентів спеціальності 051 «Економіка» / укл. М.С. Бриль, О.М. Клименко, М.А. Мащенко, Н.І. Шифріна, І.В. Пивавар. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 331 с.

6. Політична економія: навчальний посібник [Електронний ресурс] / за заг. ред. канд. екон. наук, доцента М. С. Бриля. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 320 с.

Інформаційні ресурси

7. Сайт ПНС ім. С.Кузнеця. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система). Розміщено: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6775>

8. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

9. Міністерство доходів і зборів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://minrd.gov.ua/>.

10. Міністерство фінансів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.minfin.gov.ua/>.